

Михайло Стельмах

“Гуси-лебеді летять”

(уривок із повісті)

літературне читання 3 клас

Налаштуйся на роботу

Сміється поле, річка, ліс,

Сміються гілочки беріз,

Птахи сміються і луги,

Сміються квіти навкруги.

Ставок, що цілу ніч мовчав,

І той сміятися почав.

Лататтям легко лопотить

І каченяток веселить.

Я швидко скочив до вікна

Поглянуть, що за дивина?

Аж бачу у віконце —

Надворі сходить сонце.

Відгадай загадку

Білосніжні, гарні птиці
Дім будують на водиці,
Дуже схожі на гусей,
Обережні до людей!

ЛЕБЕДІ

**АВТОБІОГРАФІЧНА
ПОВІСТЬ
“Гуси-лебеді летять”**

**А лебеді летять...
над
МОЇМ ДИТИНСТВОМ,
над
МОЇМ ЖИТТЯМ...**

М.Стельмах

**Прочитай про Михаила
Стельмаха**

*Я простий сіроокий хлопчина –
Син своєї нової землі,
На мені галіфе з полотниці,
І мені славно жити в селі.
... тут сонце нанизує дні
На жита, на червону пшеницю,
На гаї і на юність мою,
І тому, як в казкову жар-птицю,
Я закоханий в землю свою!*

Михайло Стельмах

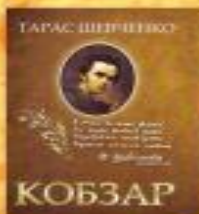
Михайло Панасович Стельмах народився 24 травня 1912 року в селі Дяківці Літинського повіту на Вінниччині в родині хлібороба.

З дитячих років запали в душу хлопчика народні пісні, казки, думи, легенди. Хлопчик був закоханий у поетичний світ природи, праці й пісні завдяки матері, Ганні Іванівні. Саме вона посіяла в дитячу душу любов до всього живого.

Коли Михайлику було 9 років, його віддали до школи. Хлопчик на той час уже вмів читати й писати, тому його одразу прийняли до другого класу. Найбільше його захопили дві книжки – «Кобзар» Тараса Шевченка і «Тарас Бульба» Миколи Гоголя. Перші літери хлопчик вивів виструганою з кленової гілочки ручкою і бузиновим чорнилом.

З ніжністю він згадував батька, Панаса Дем'яновича, який носив його, босоногого, до школи на руках, бо через бідність родина не мала можливості придбати чоботи.

А з яким теплом говорив Стельмах про свого діда Дем'яна – народного філософа й талановитого майстра.

Також з любов'ю згадував бабусю і свій перший похід у церкву.

Після закінчення початкової сільської школи Михайло Стельмах вступив до школи колгоспної молоді, а в 1928 році очолив молодіжну бригаду з колишніх наймитів. Від зорі до зорі працює він у полі, а в душі плакає мрію: буду вчителем. Спершу майбутній письменник навчається у Вінницькому педагогічному технікумі, а в 1933 році перший у Дяківцях закінчив Вінницький педінститут. Дві зими учителював у школах рідного Поділля, збирав усну народну творчість, пробував писати. Перші поезії надруковано в 1936 році.

Зліва направо: Діда народний філософ Дем'яно, С. С. Радомська, М. С. Стельмах, тато Степан і М. С. Радомський. 1941 рік.

1941 року побачила світ збірка віршів молодого поета – вчителя «Добрий ранок». Рядовим солдатом – артилеристом пішов М. Стельмах на фронт у перші ж дні війни. Контузія, поранення, госпіталь, лікування... В роки війни виходять збірки його поезій «За ясні зорі», «Провесінь» та книжка оповідань «Березовий сік».

І ось така бажана перемога! Поет – воїн повернувся до улюбленої справи.

Прочитай уривок із повісті
Михайла Стельмаха «Гуси-лебеді летять»
на с. 163

Дай відповіді на запитання:

— Чому дід сказав, що лебеді принесли весну і життя?

— Як ви зрозуміли вислови: «сонце своїми ключами відімкне землю»; «місяць кивне головою, а сонце посміхнеться»?

— Які образні вислови використовує письменник у тексті?

— Чого вчить нас автор? До чого закликає?

Екранізація повісті

- Український режисер Олександр Муратов у 1974 році створив кінострічку за повістю М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять». Головну роль зіграв Володимир Чубаєв.

Домашнє завдання

С.163-164 - перечитай текст

По бажанню знайди в інтернеті кінострічку і переглянь її разом з батьками, порівняй почуте та побачене.

